

AD KONKORDATODA ALACAKLILARIN ALACAKLARINI B LD RMES

NOTIFICATION OF CREDITS BY CREDITORS ON THE ORDINARY CONCORDAT

DOI: 10.21492/inuhfd.560908

Levent BÖRÜ

Dr. Ö r. Üyesi. Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve cra flas Hukuku ABD (leventboru@hacettepe.edu.tr). ORCID: 0000-0003-3043-3467

Makale Bilgi

Gönderilme: 06/05/2019
Kabul: 13/06/2019

Anahtar Kelimeler

Konkordato,
Alacak Bildirimi,
Alacakl,lara Davet,
lan,
Alacakl,lar
Toplant,s,.

Özet

Adi konkordato, iflasa tabi olup olmadığına bakılmaksızın, borçlarını vadesi geldiği halde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlunun borçlarını proje ile belirli bir vade veya indirim yoluyla yeniden yapılandırabilecekleri bir hukuki imkandır. Konkordato geçici mühletli sonunda konkordatonun başarıya ulaşma ihtimalinin olması durumunda borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir ve ilan edilir. Bundan sonra İİK m. 299'a göre konkordato komiseri tarafından yapılacak ilanla onbeş gün içinde alacaklıların alacaklarını bildirmesi istenir. Alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet ilan yoluyla olur; bununla birlikte adresi belli olan alacaklılara ilanın birer örneği de posta yoluyla bilgilendirme amacıyla yollanır. İlandan itibaren süresinde alacaklarını bildirmeyen alacaklılar, borçlunun bilançosunda veya projede belirtilen alacaklılar listesinde ayrıca kayıtlı olmadıkça, konkordato projesinin müzakerelerine katılamayacaklardır. Başka bir deyişle alacaklıların, konkordato projesinin oylamasının yapıldığı alacaklılar toplantısında oy kullanabilmeleri ve nisaba dahil olabilmeleri için, alacaklarını bildirmeleri gerekmektedir. İlanın yapılması ve alacaklıların alacaklarını bildirmesi konkordato projesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır; zira alacaklılar toplantısı için karar yeter sayısının sağlanabilmesi, borçlunun malvarlığı ile sorumlu olduğu pasif kapsamının belirlenebilmesi ve akabinde konkordato projesinin tasdik edilebilmesi için mutlak surette alacaklıların desteğinin sağlanabilmesi gerekir. Bu noktada ilanın yapılması ile birlikte alacaklıların alacaklarının niteliğine bağlı olarak alacaklarını süresi içerisinde bildirmelerinin veya bildirmemelerinin hüküm ve sonuçları da farklı olabilecektir.

Article Info

Received: 06/05/2019
Accepted: 13/06/2019

Keywords

Concordat,
Notification of
Credits,
Call to Creditors,
Public Announcement,
Meeting of Creditors.

Abstract

Ordinary concordat is a legal opportunity for reorganizing the debts of any debtor, who cannot pay his debts or who is in danger of failing to pay at a maturity date, with a project via a certain maturity date or discount. If the concordat is likely to be successful at the end of the provisional period, the debtor will be given one-year definitive period and it will be announced. Then, according to the article 299 of Bankruptcy and Enforcement Code, the creditors will be asked to notify their credits within fifteen days of the announcement to be made by the concordat commissioner. Creditors declare their claims by means of announcement; as well as a copy of the announcement is sent to the creditors whose address is known for their information by mail. Creditors who do not notify their receivables within the time limit will not be able to participate in the negotiations of the concordat project unless they are registered in the debtor's balance sheet or in the list of creditors specified in the project. In other words, the creditors must report their receivables in order to vote in the creditors meeting where the concordat project is voted and be included in the quorum. The announcement making and creditors' notifying their receivables play a significant role in shaping the concordat project because providing creditors' support is obligatory to ensure quorum in the creditors meeting, to determine the debtors' passive coverage which he is liable for the assets, and to confirm the concordat project. At this point, depending on the nature of the receivables of the creditors, the provisions and results of notifying or not notifying their receivables in a certain period may be different.

I. G R

Konkordato, bir borçlunun teklif ettiği projenin İİK’da öngörülen nitelikli çoğunlukta alacaklıları tarafından kabul edilmesi ve asliye ticaret mahkemesince tasdik edilmesi sonucu, vadesi geldiği halde borçlarını ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçluya, vade verilmek veya indirim (tenzilat) yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilme teklifi doğrultusunda borçlarını yeniden yapılandırılmayı mümkün kılan bir hukuki imkandır¹. İİK’da, konkordato, adi konkordato (iflas dışı konkordato), iflas içi konkordato (iflastan sonra konkordato) ve malvarlığının terki suretiyle konkordato olarak hükme bağlanmıştır. Uygulamada özellikle adi (iflas dışı) konkordato görülmektedir². Adi konkordato, iflasa tabi olmayan borçlularla henüz iflas etmemiş olan borçluların teklif ettiği konkordato türüne verilen isimdir³. Adi konkordatoya, iflasa tabi olup olmadığına bakılmaksızın İİK’deki şartlar oluştuğu takdirde bütün borçlular başvurabilir. Biz de bu çalışmamızda iflas dışı konkordato alacakların bildirilmesi konusunu inceleyeceğiz.

İİK m. 289/3 gereği, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde, borçluya bir yıllık kesin mühlet süresi verilir. Kesin mühletin ilanından sonra, İİK m. 299’a göre konkordato komiseri tarafından yapılacak ilanla alacaklıların alacaklarını bildirmesi istenir ve komiser bildirilen alacakların kayıtlarını yapar. Bu komiserin en önemli görevlerinden biridir⁴. Zira, ilanın yapılması ve bunun üzerine alacaklıların alacaklarını bildirmesi konkordato projesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır; alacaklılar toplantısı için karar yeter sayısının sağlanabilmesi, borçlunun malvarlığı ile sorumlu olduğu pasif kapsamının belirlenebilmesi ve akabinde konkordato projesinin tasdik edilebilmesi için mutlak surette alacaklıların desteğinin sağlanabilmesi gerekir⁵. Bunun dışında borçlunun bilançosunda veya alacaklılar listesinde kaydı yer almayan alacaklının konkordato projesi kapsamında yer alabilmesi için alacağını komiserine bildirmesi gerekmektedir. Bütün bu durumlar ise komiserce yapılan alacak bildirimini ilanın önemini ortaya koymaktadır. Çalışmamızda, alacaklıların alacaklarını bildirebilmelerine imkan veren ilana ilişkin bilgiler verildikten sonra, alacakların alacaklarını bildirme süresi, şekli ve kapsamına ilişkin açıklamalarda bulunulacaktır. Son olarak ise, alacaklıların alacaklarını bildirmesinin veya bildirmemesinin hüküm ve sonuçları incelenecektir⁶.

II. ALACAKLILARIN B LG LEND R LMES USULÜ

A. İlanla Bilgilendirme

1-Genel Olarak

Alacaklılar, komiser tarafından yapılacak ilandan itibaren belirli bir süre içerisinde alacaklarını bildirmeye davet olunurlar (m. 299). İlanın yapılması ile alacaklıların alacaklarını bildirmesi konkordato projesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynadığı için ilanın çıkarılmasından önce belirli bazı hazırlıkların yapılmasında yarar vardır. Böylece alacaklıların hak kaybına uğramalarının da önüne geçilmiş olur.

2-İlana Hazırlık

İlan tarihinden itibaren alacaklılar tarafından bildirilecek ve konkordato komiseri tarafından kaydedilecek alacaklar için bir defterin hazırlanması son derece önemlidir. Söz konusu alacak bildirimlerine ilişkin kayıt yapılacak

¹ Konkordatonun hukuki niteliği tartışmalıdır. Bu konu hakkında ayrıntılı bilgi için karış. HUNKELER, Daniel: Das Nachlassverfahren nach revidiertem SchKG, Mit einer Darstellung der Rechtsordnungen der USA, Frankreichs und Deutschlands, Freiburg 1996, s. 5 vd; KURU, Baki: İcra ve İflâs Hukuku, C.IV (İflas IV), 3. B., İstanbul 1997, s. 3583 vd; KURU, Baki: İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. B., (EL KİTABI), Ankara 2013, s. 1446 vd; TANRIVER, Süha: Konkordato Komiseri, Ankara 1993, s. 3; TANRIVER, Süha/ DEYNEKLİ, Adnan: Konkordatonun tasdiki, Ankara 1996, s. 29; POSTACIOĞLU, İlhan E.: Konkordato, İstanbul 1965, s. 12; KALE, Serdar: Sorularla Konkordato, İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato, İstanbul 2017, s. 2; ÖZTEK, Selçuk/ BUDAK, Ali Cem/ TUNÇ YÜCEL, Müjgan/ KALE, Serdar/ YEŞİLOVA, Bilgehan: Yeni Konkordato Hukuku, Ankara 2018, s. 106 vd; ALTAY, Sümer/ ESKİOCAK, Ali: Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 4. B., İstanbul 2018, s. 16 vd; MUŞUL, Timuçin: İflâs ve Konkordato Hukuku, Ankara 2018, s. 347 vd; PEKCANITEZ, Hakan/ ERDÖNMEZ, Güray: 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, İstanbul 2018, s. 4 vd; BURULOĞLU, Enver/REYNA, Yuda: Konkordato Hukuku ve Tatbikat, İstanbul 1968, s. 2 vd; AYDEMİR, Efrail: Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, Ankara 2018, s. 15 vd; YILDIRIM, Mehmet Kâmil/DEREN-YILDIRIM, Nevhis: İcra ve İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2016, s. 503 vd;TAŞPINAR, Sema: Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu’nda yapılan Değişiklikler, BATİDER, 2003, C. XXII, s. 49-92.

² YILMAZ, Ejder: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Ankara 2016, s. 1257.

³ KALE, s. 4.

⁴ ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder/TAŞPINAR-AYVAZ, Sema/HANAĞASI, Emel: İcra ve İflâs Hukuku, 4. B., Ankara 2018, s. 551.

⁵ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 4; KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: Schuldbetreibungs- & Konkursrecht, 3. Aufl., Zürich 2018, s. 508.

⁶ Eskiden İİK m. 292’de “alacakların bildirilmesi” şeklindeki üst başlık “alacaklıları davet ve alacakların bildirilmesi” olarak Taslakta yer alması düşünülmüş, en son “alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet” şeklinde üst başlık ile hükme bağlanmıştır. Karş. TAŞPINAR, s. 74.

defterin notere veya mahkemeye onaylatılması konusunda herhangi bir kanuni düzenleme bulunmamakla birlikte, bu defterin açılışının ve kapanışının komiser tarafından noterliğe onaylatılmasında yarar vardır⁷. Zira, kaydın yasal süre içinde yapılıp yapılmadığı konusunda uyuşmazlık çıkması durumunda söz konusu defter öncelikle ispat aracı olarak kullanılacaktır.

Uygulamada⁸, komiser tarafından her alacak bildiriminin kayda alındığı, her bildirim için bir sayfa numarası verildiği defter hazırlanmakta ve yapıldıkları tarihe göre sırayla bu alacak bildirimleri kayıt altına alınmaktadır. Bu defterin altına da borçlu tarafından bütün bu alacak bildirimlerine karşı kabul veya ret yönündeki açıklamaları kaydedilmektedir. Günümüzde bu defter kayıtlarının teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgisayar ortamında internet yardımıyla online olarak tutulduğu görülmektedir.

Borçlunun bilançosunda kayıtlı alacaklıların ilan tarihinden itibaren alacaklarını bildirme zorunluluğu bulunmamaktadır (m. 299). Dolayısıyla bilançoda yeralan alacakların deftere ilan yapılmadan önce kaydedilmesinde yarar vardır. Bu şekilde, bilançoda yeralan alacaklar ve ilan yoluyla bildirilen alacaklar olmak üzere defterde iki bölüm olarak kayıt altına alınabilir⁹. Burada şunu da belirtmek isteriz ki alacağı bilançoda yeralan alacaklı da alacağını ilan tarihinden itibaren bildirebilir. İşte böyle bir durumda alacak kayıtlarının tekrere konu olmaması konusunda da dikkat edilmesi gerekir.

3-İlanın Yapılması

Alacaklılar, komiser tarafından yapılacak ilânla, ilân tarihinden itibaren belirli süre içerisinde alacaklarını bildirmeye davet olunur ve komiserin bu ilanı (m. 299), İİK m. 288'deki usule uygun şekilde yaptırması gerekecektir. Buradaki ilan komiser tarafından yaptırılır ve mahkemece yaptırılan geçici veya kesin mühletin ilan edilmesinden farklıdır. İlanın mahkemece kesin mühlet kararının verilmesinden sonraki zaman diliminde yapılması gerekir ve ayrıca konkordato komiserlerinin de görevlendirilmiş olması gerekir¹⁰. Bununla birlikte, doktrinde bazı yazarlar¹¹ aynı İsviçre hukukunda olduğu gibi alacak bildiriminin kesin mühlet kararının ilanı ile birlikte aynı zamanda da yaptırılabilmesini ileri sürmüşlerdir.

Alacaklıların nasıl, ne şekilde ve hangi süre içerisinde bildirileceğine ilişkin usulün de, Ticaret Sicili Gazetesinde ve Basın-İlan Kurumunun resmî ilân portalındaki ilân metni içerisinde belirtilmesi gerekir (m. 299; 288). Ticaret Sicili Gazetesi ve Basın İlan Kurumunun resmi ilan portalında aynı günde ilanın yayımlanamaması durumunda, alacaklıların menfaati göz önünde bulundurularak, hangi ilan daha sonra yayımlanmışsa o ilanın dikkate alınarak sürenin başlangıcının buna göre hesaplanması gerekir.

İflasta alacakların bildirilmesine ilişkin ilanda, konkordatodan farklı olarak, ayrıca tirajı 50.000 üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile birlikte iflas edenin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede de ilan edilmesi gerekmektedir (m. 166, 218, 219). Söz konusu bu kural konkordato için öngörülmemiştir.

İlan metninde, alacak bildiriminin yapılacağı adresin ve hangi zaman içinde yapılabileceğinin açık ve şüpheye yer verilmeyecek bir şekilde belirtilmesi gerekir¹². Ayrıca ilanda, alacağını süresinde bildirmeyen alacaklıların, alacaklarının borçlunun bilançosunda da kayıtlı olmaması durumunda, kanun maddesinde belirtilen konkordato müzakerelerine alınmayacağı ihtarına da yer verilmelidir¹³. Buradaki ilanla komiser aynı zamanda alacaklıları toplanmaya çağırır¹⁴. Konkordato projesinin hazırlanması, alacakların bildirilmesi ve incelenmesi tamamlandıktan sonra komiser, İİK m. 288'e göre yapacağı yeni bir ilanla alacaklıları, konkordato projesini müzakere etmek için toplanmaya davet edebilir (m. 301/1).

B. Posta ile Bilgilendirilme

İlanın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir (m. 299, c.2). Ayrıca ilanın bir örneğinin adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilmesinin amacı, alacaklıların ilandan haberdar olmalarının sağlanmak

⁷ ALTAY/ESKİOCAK, s. 184.

⁸ Karş. ALTAY/ESKİOCAK, s. 184; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 18.

⁹ ALTAY/ESKİOCAK, s. 184.

¹⁰ SCHULTHESS KOMMENTAR: Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Herausgeber, Kren Kostkiewicz, Jolanta/ Dominik, Vock, 4. Aufl. , (SCHKOMM, Yazar), Zürich 2017, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N. 2; İlanın kesin mühlet kararına ilişkin ilanla (m. 289, son f.) birlikte yapılmasının da mümkün olabileceği görüşü için ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 3; EROĞLU, Orhan: Uygulamada Konkordato, Ankara 2018, s. 75.

¹¹ KAPLAN, İbrahim: İsviçre İcra ve İflas Hukukunun Borçların Ertelenmesine (Konkordatoya) İlişkin Malvarlığı Yönetimi Sözleşmesi Hükümleriyle Mukayeseli Olarak, Yeni Konkordato Hukuku, Ankara 2019, s. 45; PEKCANITEZ/ERDÖNMEZ, s. 55.

¹² ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 14.

¹³ Alacaklılar alacaklarını süresinde bildirmemiş olsalar dahi, ilan metninde kanunda belirtilen yaptırım açıkça belirtilmemişse, söz konusu yaptırımın uygulanamayacağı görüşü için ATALI, Murat/ERMENEK, İbrahim: İcra ve İflas Hukuku (Takip Hukuku I-Takip Hukuku II), Ankara 2018, s. 349-350.

¹⁴ İİK değişikliğinden önce, m. 292/2'e göre, komiser, alacaklıları, kendisine alacak bildirminde bulunmaya davet eden ilan ile aynı zamanda toplanmaya çağırması gerekiyordu.

istenmesidir. Komiserin hakları etkilenen bütün alacaklılara konkordato sürecinin başlatıldığını bildirebilmesi için gerekli tebligatı yapabilmesini sağlayacak olan ve alacaklıların ad, soyad ve adreslerini belirten listeyi konkordato projesine dahil etmesi gerekir¹⁵. Fakat burada hemen şunu belirtmek isteriz ki, alacakların bildirilmesine ilişkin sürenin başlangıcında, posta yolu ile tebliğ edilen tarihin değil, ilan tarihinin dikkate alınması gerekir¹⁶. Bu sebeple, alacaklılara gönderilen ilan metni örneğinde, ilanın hangi tarihte yapıldığının belirtilmesi alacak bildirim süresinin hesaplanabilmesi açısından faydalıdır¹⁷. Başka bir deyişle, posta ile gönderilen ilan metni örneğine ek olarak bir üst yazı ile bildirim süresinin hesaplanmasında posta ile gönderilen ilan metni örneğinin alacaklıya ulaştığı tarihin değil, ilan tarihinin dikkate alınması gerektiğinin belirtilmesinde yarar vardır.

Adresi bilinen alacaklılara posta yoluyla ilanın birer örneğinin yollanmasına ilişkin kanuni hüküm, düzenleyici nitelikte olup, resmi şekilde yapılan ilanın yerine geçemez¹⁸. Bu sebeple, ilan metninin bir örneğinin adresi bilinen alacaklılara posta yoluyla geç veya hiç gönderilmemesinin, ilan ile başlayan sürenin başlangıcına bir etkisi yoktur¹⁹.

Yukarıda da belirtildiği üzere, İİK m. 299'da, ilanın birer suretinin adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderileceği hükmüne bağlanmıştır. Doktrindeki hakim görüşe²⁰ göre, madde hükmündeki "posta ile" ifadesini, "iadeli taahhütlü mektupla" veya "taahhütlü mektupla" şeklinde anlamak gerektiği, aksi takdirde ilanın adresi bilinen alacaklılara gerçekten gönderildiğinin tespitinin ortaya konulmasının zorlaşacağı belirtilmiştir.

III. ALACAKLARIN BİLDİRİM SÜRESİ , EKLİ , KAPSAMI VE SONUCU

A. Bildirim Süresi

Alacaklılar, ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur (m. 299). 4949 sayılı Kanun'la İİK m. 292'de alacaklılara alacaklarını bildirmeleri için tanınan süre yirmi gündü. Yeni değişiklikle bu süre yirmi günden onbeş güne indirilmiştir. Kanundaki bu değişiklikle, konkordato alacak bildirim süresinin hızlıca bitirilmesinin amaçlandığını ifade edebiliriz²¹. Kanunla belirlenmiş olan onbeş günlük süre uzatılamaz veya kısaltılamaz²². Onbeş günlük alacak bildirim süresinin hesaplanmasında ilan günü dikkate alınmamalıdır ve bu süre onbeşinci günün çalışma saati sonunda bitirilmelidir. Ancak, bu sürenin son günü resmi bir tatil gününe tekabül ederse, süre tatili takip eden ilk iş günü mesai sonunda biter (m. 19). Burada önemle vurgulamak isteriz ki, buradaki onbeş günlük süre içerisinde alacağın komiserlere bildirilmesi yükümlülüğü, borçlunun bilançosunda göstermiş olduğu alacaklar veya borçlunun konkordato projesinde göstermiş olduğu listede yeralan alacaklar hakkında geçerli değildir; dolayısıyla bu tür alacakların onbeş gün içinde bildirilmesi gerekli değildir. Konkordato komiseri, borçlunun bilançosunda belirtilen bu tür alacakları doğrudan herhangi bir talebe gerek olmaksızın kayıt altına almak zorundadır²³.

Alacaklının, borçluya karşı konkordatoya tabi alacağı için önceden dava açmış veya ilamsız icra takibi yapmış olması, borçluya karşı alacaklı olduğu anlamına gelmez; bununla birlikte bu alacaklının alacağı ileride davayı kazanması ihtimali olduğu için "şüpheli alacak" olarak nitelendirilebilir²⁴. Bu sebeple bu tür alacakların ilandan itibaren süresi içinde ancak şarta bağlı olarak bildirilmesi gerekir. Süresi içinde bildirilen ve borçlu tarafından kabul edilmeyen alacağın, konkordato projesinin oylamasına ilişkin nisap hesabına katılıp katılmayacağına ise mahkeme karar verecektir (m. 302/6). Fakat, alacaklının borçluya karşı alacağına ilişkin olarak daha önceden almış olduğu borç ödemediği belgesinin olması durumunda, bu alacak konkordato kapsamında olduğu için, alacaklının bu alacağını ilandan itibaren komiserlere bildirmesi gerekmektedir²⁵.

¹⁵ ÖZBEK, Mustafa: "Amerika Birleşik Devletleri İflas Hukuku Sisteminde Alacaklılara ve Borçlulara Ait Haklar", TBBD 2002/2, s. 21-64, s. 35 dn 40.

¹⁶ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 8; KURU, İflas IV, s. 3673 dn 352.

¹⁷ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 6.

¹⁸ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.3.

¹⁹ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 9; Komiser, ilanın birer örneğini alacaklılara posta ile göndermemesi veya geç göndermesi sebebiyle, ilgili alacaklı bundan zarar görürse, komiser, bu zarar için alacaklılara karşı sorumludur. KURU, İflas IV, s. 3673; POSTACIOĞLU, s. 74-75; TANRIVER, s. 74.

²⁰ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 7; KURU, İflas IV, s. 3676-3677; Bununla birlikte doktrindeki bir başka görüş, borçlunun kayıtlarından küçük miktarda alacağı olan yüzlerce alacaklının adresinin tespit edilebildiği durumlarda, bütün alacaklılara posta ile bildirimde bulunulmasının hem zaman hem masraf gerektirdiği, bu sebeple adresi bilinen alacaklılara posta yerine elektronik yolla tebligat ile bildirimin yapılması gerektiğini ileri sürmektedir. Bkz. PEKCANITEZ/ ERDÖNMEZ, s. 56.

²¹ SARISÖZEN, M. Serhat: 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, B. 2, Ankara 2019, s. 143.

²² ALTAY/ESKİÖCAK, s. 186; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 11.

²³ "Eğer borçlu herhangi bir alacaklının alacağını usulen beyan etmişse, bu alacaklının kendisini tekrar ilan süresi içinde beyan etmemiş olması, onun müzakerelere katılarak oy hakkından yararlanmasını etkilemez." (ÜSTÜNDAĞ, Saim: İflas Hukuku, 8. B., İstanbul 2009, s. 243).

²⁴ ÜSTÜNDAĞ, s. 243 dn 221.

²⁵ BASLER KOMMENTAR: Herausgeber, Staehelin Adrian/Bauer Thomas/Staehelin Daniel, Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs II, Art. 159-352 SchKG, 2. Aufl., Basel 2016 (BASSKOMM, Yazar), Levent BÖRÜ

Aşağıda ayrıntılı olarak değinileceği üzere, rehinli alacaklar veya İİK m. 206'ın birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar için ilandan itibaren yasal süresi içerisinde başvurma zorunluluğu bulunmamaktadır²⁶.

Konkordato talebinde bulunan borçlunun konkordato talebine eklemesi gereken belgeler arasında alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren listenin de yer alması gerekir (m. 286/1-c). Buna göre, bilançoda yer almasa da bu listede gösterilen alacakların da, ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde bildirilmesi gerekir²⁷.

Mehaz İsviçre İcra ve İflas Kanunu'nda ise alacak bildirme süresi bir aydır (SchKG Art. 300). 21.06.2013 tarihinde Meclis'te kabul edilen ve 01.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren İsviçre İİK m. 300'deki değişikliklerle alacaklıların alacaklarını bildirmeleri gereken süre yirmi günden bir aya çıkarılmıştır²⁸. Dikkat edilirse, bizim Kanunumuzda alacaklılara alacaklarını bildirmeleri için gereken kayıt süresi azaltılmışken, İsviçre'de ise bu süre arttırılmıştır. Kanaatimizce, bu kayıt süresinin aynı İsviçre'de olduğu gibi uzun tutulması, alacakları bildirim imkanını daha da genişletecektir. Zira, uygulamada ilandan geç haberdar olunabilmekte ve bu sebeple de ilan ile başlayan başvuru süresi de kaçırılabilir.

B. Bildirim ekli

Kanun'da ne alacaklıların alacağını nasıl ve ne şekilde komiserlere bildirmeleri gerektiği ne de komiserin bu bildirimleri nasıl ve ne şekilde kayıt altına alacağı düzenlenmiştir. Kanun koyucunun buradaki prosedürün nasıl ve ne şekilde gerçekleşebileceğini uygulamaya bıraktığını ifade edebiliriz. Zira, konkordatoya iflasa tabi olsun olmasın her borçlu başvurabileceği için (m. 285), zaman zaman alacaklılar arasında niceliksel ve niteliksel farklılıklar olabilecektir. Böyle bir durumda ise alacak bildiriminin nasıl ve ne şekilde olması gerektiğine konkordato komiserinin karar vermesi yerinde olur.

Kanun'da alacağın bildirimine ve nasıl bir prosedürle kayda alınacağına ilişkin bir şekil şartı bulunmamasına rağmen, alacaklıların hak kayıplarının önüne geçilebilmesi, alacaklı ile borçlu arasında ileride ortaya çıkabilecek herhangi bir çekişmeye mahal verilmemesi amaçlarıyla bazı hususlara dikkat edilmesi son derece yerinde olacaktır. Zira, alacağın bildirimine ve kaydına ilişkin bir şekil şartı olmaması akabinde ispat sorununu ortaya çıkaracaktır. Özellikle bu noktada alacağın süresi içerisinde bildirilip bildirilmediği konusunda bir uyuşmazlık çıkması durumunda, ispat yükünün alacaklıya ait olduğunu kabul etmek gerekir²⁹.

Alacak bildiriminin sözlü olarak yapılabilmesi mevzuat anlamında mümkün görünmekle birlikte³⁰, bildirimlerin işlem güvenliği ve ispat bakımından kural olarak dilekçe (yazılı) ile yapılması gerekir³¹.

Alacak bildirimi için uygun bir adres belirlenmelidir. Söz konusu adres borçlunun adresi olabileceği gibi, konkordato komiserinin belirlediği ayrı bir adres de olabilir. Söz konusu adreste alacaklılar bizzat gelip doğrudan başvuru yapabilecekleri gibi, posta yoluyla da başvurularını yapabilirler. Başvurularını posta yoluyla yapmayı tercih eden alacaklıların bunu en azından taahhütlü mektupla yapması ispat kolaylığı açısından yerinde olur. Konkordato komiserinin posta ile gelen alacak bildirimlerini geldiği günün tarihini belirterek kayıt (tutanak) altına alması gerekir. Bu noktada posta ile alacak bildiriminde ortaya çıkabilecek en büyük sorun ise, alacak bildirim süresinin sona ermesinden ve kayıt defterinin kapatılmasından itibaren gelen bildirimlerdir.

Doktrindeki hakim görüşe³² göre, alacak bildirim süresinin bitmesi sebebiyle kayıtlar kapatılmış olsa bile, ilan süresi içinde postaya verildiği saptanan bildirimlerin bu durum belirtilmek suretiyle, süresi içinde yapılmış bir talep olarak kabul edilebilmesi gerekir.

Doktrindeki diğer bir görüş³³ ise, usuli sürelerle ilişkin genel kurallardan ayrılmayı gerektiren bir durumun olmaması sebebiyle, Kanunda belirtilen onbeş günlük sürenin belirlenmesinde postaya verilmiş tarihinin değil, komiserlere ulaşma tarihinin esas alınması gerektiği şeklindedir; bu görüş örneğin ilamsız icrada postayla yapılan itirazda postaya verilmiş tarihinin değil, yedi günlük sürenin hesaplanmasında icra dosyasına itirazın ulaşma tarihinin esas alındığı, burada da aynı kuralın benimsenmesi gerektiği; dolayısıyla kanuni süreden sonra gelen alacak bildirimlerinin hiç bir şekilde kabul edilmemesi gerektiği yönündedir.

Yargıtay'a göre de konkordato çoğunluk nisabının hesaplanmasında borçlunun bilançosunda bildirdiği

Vollmar, Art. 300, N. 6

²⁶ Bu konu hakkında a.ş. C, 2.

²⁷ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 12; COŞKUN, Mahmut: Konkordato ve İflas, Ankara 2018, s. 121.

²⁸ BASLER KOMMENTAR: Herausgeber, Staehelin, Adrian/ Bauer Thomas/Staehelin Daniel, Ergänzungsband zum Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, 2. Aufl. , Basel 2017 (BASSKOMMER, Yazar), Bauer, Art. 300, N. 2a.

²⁹ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 15.

³⁰ Alacaklının sözlü olarak alacak talebini iletmek istemesi durumunda, komiserin bu durumu tutanağa geçirip, alacaklı ile birlikte imzalaması gerekir. ALTAY/ESKİOÇAK, s. 185; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 16.

³¹ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N. 8.

³² BURULOĞLU/REYNA s. 44; KURU, İflas IV s. 3677; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 17; ALTAY/ESKİOÇAK, s. 185.

³³ SARISÖZEN, s. 144.

alacaklarla birlikte yasal süresi içinde komiserlere bildirilen alacakların dikkate alınması gerekir³⁴.

Kanaatimizce, ilan tarihinden itibaren alacak bildirim süresinin kesin süre olarak kabul edilmesi yerinde olur. Alacak bildirimine süresinde yapılamaması durumunda ise, şartlarının oluşması durumunda HMK'daki eski hale getirme kurumuna başvurulabilmelidir³⁵.

Alacak bildirimini yapan alacaklıların veya yetkili temsilcilerin kimlikleri konkordato komiseri tarafından kontrol edilmeli ve bildirimle ilişkin dilekçeleri ile birlikte kimlik kartlarının da fotokopileri alınmalıdır. Alacaklının avukatı aracılığıyla başvuru yapması durumunda ise, avukatın vekaletnamesinin fotokopisi de başvuru dilekçesine eklenmelidir. Şirketin (veya tüzel kişinin) yetkili temsilcisinin başvurusu durumunda, ayrıca alacak bildirimini ile birlikte temsilcinin yetki belgesinin ve imza sirkülerinin de alınması gereklidir. Posta ile başvuru yapanlardan da bu belgelerin ibraz edilmesi sağlanmalı, eksikliği durumunda alacaklıdan bu eksikliğin giderilmesi istenmelidir³⁶.

İİK m. 299'da alacaklıların alacaklarını ortaya koyan veya ispat eden belgeleri sunması gerekliliğine ilişkin açık bir düzenleme yapılmamıştır. Fakat buna rağmen alacaklıların, alacaklarını ortaya koyan delilleri dilekçeleri ile birlikte sunmaları gerekir. Zira, komiser, bu alacak bildirimlerini İİK m. 300'e göre borçluya soracak; borçlu da bu alacakları kabul veya reddedecektir. Alacaklının hiç bir delil ortaya sunmadan alacak bildiriminde bulunması ve bu alacağının da borçlunun bilançosunda yer almaması durumunda, borçlunun bunu reddetme olasılığının riskini de alacaklı üzerine almış olacaktır³⁷.

Komiser, borçlunun ticari defterlerini, bilançolarını ve beyanlarını dikkate alarak, alacakların gerçek olup olmadığı hakkında gerekli incelemeleri yapar ve İİK m. 302'e göre alacaklılar toplantısına sunacağı raporu hazırlayarak, alacaklıların bilgisine sunar. Dolayısıyla, alacak bildirimine ilişkin deliller ile birlikte alacaklının, komiseri ve asliye ticaret mahkemesini alacağın varlığı konusunda ikna etmesi gerekir. Ayrıca, bu belgeler ile diğer alacaklıların da ikna edilebilmesi gerekir; çünkü, diğer alacaklılar, ancak bu delillerin yardımıyla bir alacağın muvazaalı olup olmadığına kanaat getirebileceklerdir. Alacağın muvazaalı olduğu kanısına varılır ise, borçlunun dürüst olmadığı gerekçesiyle konkordato projesine itiraz edilerek (m. 304/1), mahkemede konkordatonun tasdikine engel olunabilir³⁸.

Son olarak, alacaklının alacağının ilandan itibaren süresi içerisinde komiser tarafından belirtilen adrese bildirmesi gerekir. Bu sebeple mahkemedeki dava dosyasına alacağın bildirilmesi veya önceden davaya müdahil olunması durumları İİK m. 299'da öngörülen sonucu ortaya çıkarmaz.

C. Bildirimin Kapsam, ve Sonucu

1- Alacak Bildirimine Kapsamı ve Sonucu

Konkordato komiseri tarafından İİK m. 299'a göre yapılacak ilanla, hangi alacaklıların ne tür alacaklarını kayıt ettirebileceği hususu alacak bildirimine kapsamını belirler. Buna göre konkordato komiserinin yapmış olduğu ilan ile bildirilmesi gereken alacaklar, konkordatoya tabi alacaklar, yani konkordato borçlusuna karşı³⁹ konkordato talebinin yapılmasından önce doğmuş olan alacaklardır (m. 308/c-2). Bu alacaklara kısaca konkordatoya tabi alacaklar veya konkordato alacakları (Nachlassforderungen) denebilir⁴⁰. Buna göre, ilan ile komiserlere bildirilmesi gereken alacaklar, konkordato mühletinin verilmesinden önce doğmuş olan alacaklar olup, alacak bildiriminde bulunulurken konkordato geçici mühletinin verildiği andaki tutarı esas alınmalıdır⁴¹. Ancak burada hemen şunu belirtmek isteriz ki, İİK m. 294/III uyarınca konkordato projesinde aksine bir hüküm yer almadıkça, rehinle temin edilmiş alacaklar hariç, konkordatoya tabi borçlar için, ancak konkordato kesin mühletinin mahkemece oluşturulduğu tarihe kadar faiz işletilmesi söz konusu olacaktır. Buna göre, alacaklının alacak bildirimini yaparken, konkordatoya tabi alacağının

³⁴ HGK, 18.04.2001 T., 19-363/388 (COŞKUN, s. 137).

³⁵ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.11.

³⁶ "Alacağın posta yolu ile bildirilmesinde ortaya çıkan bir diğer sorun da, postayla gönderilen alacak kaydı dilekçesinin altındaki imzanın gerçekten kayıt yaptıran alacaklıya ait olduğunun belirlenmesidir. Bu çerçevede, alacak kayıt dilekçesinin en azından imzasının noter tasdikli olması veya komiser tarafından durumdan haberdar edilen alacaklının gelip imzasını ve kimliğini doğrulaması düşünülebilir." ÖZTEK, Özbek-Konkordato Şerhi, m. 299 No 17.

³⁷ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.3

³⁸ KURU El Kitabı, s. 1473; ÖZTEK, Özbek-Konkordato Şerhi, m. 299 No 19.

³⁹ Anonim şirketin konkordato borçlusu olduğu konkordatoda, anonim şirket ortaklarından alacaklı olan kişiler, bu alacaklarını, anonim şirket için edilen ilana alacak bildiriminde bulunamazlar. 19.HD, 30.11.1993, 8245/8152 (KURU, İflas IV, s. 3674 dn 355).

⁴⁰ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N. 5; YEŞİLOVA, Özbek-Konkordato Şerhi, m.308/c No 6.

⁴¹ PEKCANİTEZ/ERDÖNMEZ, s. 154; YEŞİLOVA, Özbek-Konkordato Şerhi, m.308/c No 9; Kaplan, s. 45; "Konkordato talebinden önce ibaresi" geçici mühletten önceki hukuki ilişkilerden kaynaklanan borçları ifade etmektedir. Bir başka deyişle, borç ilişkisinin mühletten önce gerçekleşmiş olması gereklidir. Alacağın şartı veya vadesinin konkordato talebinden sonra gerçekleşmiş olmasının bir önemi yoktur. ALTAY/ESKİÖCAK, s. 300; COŞKUN, s. 199; 12.HD.11.12.1989 T, 12480/15297 (COŞKUN, s. 199 dn. 149; ayrıca karşı. TANRIVER, s. 175; KURU, El Kitabı, s. 1473; BİLGİN, Mahmut: İflas, İflâsın Ertelenmesi, Konkordato Yargılama Usulü, Ankara 2012, s. 1049; TAŞPINAR, s. 84.

konkordato kesin mühletine kadar işlettiği faizi ile birlikte ana paraya ekleyerek kayıt yaptırmayı gerekecektir.

Konkordato komiserine alacak bildiriminde bulunulması ile zamanlaşımı kesilmez; çünkü, konkordato mühleti içinde alacaklıların alacakları bakımından zaten zamanlaşımı durur (m. 294); ayrıca TBK m. 154'de de konkordatoya alacak bildirilmesinin zamanlaşımını keseceği açıkça düzenlenmemiştir⁴².

Kanunda ilandan itibaren süresi içinde alacaklının alacağını bildirmemesinin yaptırımı olarak, o alacaklının, alacağının bilançoda kayıtlı olmadıkça, konkordato projesinin müzakerelerine (görüşmelerine) kabul edilmemesi gösterilmiştir (m. 299). Kanundaki bu tabir ile ne anlatılmak istendiği açık değildir. Fakat bu tabir ile, alacak hakkının sona erdirilmesi, alacak hakkından feragat edilmesi veya vazgeçilmesi gibi bir sonuç da çıkarılmamalıdır⁴³.

İİK m. 299'a göre, süresi içinde alacak bildirimini yapmayan alacaklı, "konkordato projesine ili kin müzakerelere kabul edilmez". Bu ifadeden, alacaklının alacaklılar toplantısına katılma hakkını kaybettiği sonucu çıkarılmamalıdır⁴⁴. Konkordato müzakerelerine kabul edilmeme ile kastedilen ise, söz konusu alacaklının alacağının konkordato nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaması ve alacaklının konkordato projesinin kabulü veya reddi konusunda oy kullanamamasıdır. Başka bir deyişle, süresinde alacak bildiriminde bulunmayan alacaklı bilgilenmek amacıyla alacaklılar toplantısını izleyebilir, fakat bu toplantı sonucunda konkordato projesinin kabulüne veya reddine yönelik nisabın hesaplanmasına ilişkin tutanağı imzalayamaz veya toplanmayı izleyen yedi günlük süre içerisinde de oylamaya katılamaz⁴⁵.

Mehaz İsviçre İİK'ya göre, kural olarak konkordato borçlusundan alacağı olan her alacaklının ilan tarihinden itibaren süresi içinde alacak bildiriminde bulunmuş olması gereklidir⁴⁶. İsviçre İİK'a göre, alacaklının süresi içinde alacak bildirimini yapmamış olmasının yaptırımı, ilgili alacaklının konkordato projesinin müzakeresinde oy kullanamamasıdır (art. 300/1). Bir başka deyişle, ilandan itibaren süresinde alacak bildirimini yapmayan alacaklı, alacaklılar toplantısında konkordato projesinin kabul veya reddi konusunda oy hakkını kaybeder⁴⁷. İsviçre İİK'da bizim Kanunumuzdan farklı olarak, alacaklıların alacağının bilançoda kayıtlı olması da bu yaptırımın sonucunu değiştirmez ve bilançoda kayıtlı olmasına rağmen, alacak bildiriminde bulunmayan alacaklı, konkordato projesine ilişkin müzakerede oy kullanamaz⁴⁸.

Özellik arzeden bazı alacakların bildirimini ve sonucu aşağıda ayrıca incelenecektir:

2- Özellik Arzeden Alacakların Bildirimi ve Sonucu

a-Yabancı Para Alacakları

Konkordatoya yapılacak alacak bildirimlerinin Türk Lirası (parası) üzerinden yapılması gerekir. Buna göre, yabancı para alacaklarının Türk Lirasına çevrilerek alacak kaydının yapılması gerekmektedir⁴⁹. Eğer, alacaklı alacak bildirimini yabancı para üzerinden yapmışsa, komiserin bunu Türk Lirasına çevirerek kayıt etmesi gerekir⁵⁰. Bunun dışında, yabancı para alacağının hangi tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği noktasında doktrinde bir tartışma söz konusudur:

Doktrinde bu konuya ilişkin olarak farklı görüşler ileri sürülmüştür:

Birinci görüşe⁵¹ göre, konkordatonun kabulü için gerekli çoğunluğun tespit edilebilmesi ve alacakların miktarının tespitinde eşit para biriminin kullanılabilmesi amaçlarıyla yabancı para alacaklarının bir an önce Türk Lirasına çevrilmesi gerekir. Buna göre, tüm alacaklılar için ortak tarih olarak İİK m. 299'da öngörülen onbeş günlük alacak bildirim süresinin son günü esas alınarak, yabancı para alacaklısı alacağını yabancı para olarak bildirimde bulunacak, fakat komiserin onbeş günlük alacak bildirim süresinin sonunda bütün yabancı para alacaklarını o tarihteki kur üzerinden Türk Lirasına çevirmesi gerekecektir.

İkinci görüşe göre⁵², yabancı para alacaklıları alacaklarını, Türk Lirasına çevirerek kaydettirmek mecburiyetinde olup, bu çevirinin ise konkordatonun tasdik edildiği andaki kur üzerinden yapılması gerekir.

Üçüncü görüşe⁵³ göre, borçlunun konkordato teklifi ile başvurması üzerine asliye ticaret mahkemesinin (değişiklikten önce icra mahkemesinin) yapacağı değerlendirme sonucunda teklifi kabul ederek konkordato mühleti verdiği tarihteki döviz kuru üzerinden yabancı para alacaklarının Türk Lirasına çevrilmesi uygun olur.

⁴² KURU, İflas IV, s. 3676.

⁴³ Bkz. ve karşı. TANRIVER, s. 176 vd; ALTAY/ESKİÖCAK, s. 194; SARISÖZEN, s. 143; COŞKUN, s. 121.

⁴⁴ TANRIVER, s. 177; KURU, İflas IV s. 3678.

⁴⁵ KURU, İflas IV, s. 3678; TANRIVER, s. 177; Bir görüşe göre, ilandan itibaren süresinden sonra alacağını bildiren alacaklı konkordatoya kabul oyu veremez, fakat konkordatonun reddi yönünden oy kullanabilir. POSTACIOĞLU, s. 81,83-84.

⁴⁶ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.4.

⁴⁷ OEHRI, Daniel: Der Sachwalter im Nachlassverfahren, Ein Diener zweier Herren, Zürich-Basel-Genf 2018, s. 14.

⁴⁸ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.12,13.

⁴⁹ MUŞUL, s. 453; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 20.

⁵⁰ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.16,9.

⁵¹ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 20.

⁵² PEKCANİTEZ/ERDÖNMEZ, s. 56.

⁵³ TANRIVER/DEYNEKLİ, s. 454; KURU, İflas IV, s. 3676; KURU, El Kitabı, s. 1451, 1474; COŞKUN, s. 120,122; aynı yönde Yargıtay Kararı için bkz. 19. HD. 8.10.2009 T., 2018/118846, 2009/9012 (COŞKUN, s. 122-123).

Dördüncü görüşe⁵⁴ göre, konkordatoya tabi alacaklar arasında eşitlik ilkesi gereğince TBK m. 99'un konkordatoda uygulanmasının mümkün olamayacağı ve ayrıca alacağı dövizle bağlanmış olan alacaklılara konkordatoda ayrıcalık tanınmasını gerektiren kanuni bir düzenlemenin (m. 308/c) de bulunmaması sebepleriyle, yabancı para alacağının konkordatoya kayıt tarihindeki Türk Lirası karşılığına çevrilmesi gerekir.

Beşinci görüşe göre⁵⁵, yabancı para alacağının kaydının hangi tarihteki döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği hususunda, diğer alacaklılarla birlikte borçlunun da menfaati gözetilmelidir. Bu görüşe göre, komiserin ilanla daveti üzerine başvuruda bulunan yabancı para alacaklısının Türk Lirası olarak alacak kaydı yaptırdığı tarihteki döviz kuru esas alınmalı, daha sonra kurda meydana gelecek değişiklikler dikkate alınmamalıdır.

Mehaz İsviçre İİK'da (SchKG) da açıkça yabancı para alacaklarının İsviçre parasına (Frank, CHF) dönüştürülmesi gerektiğine ilişkin açık bir hüküm olmamakla birlikte, doktrinde yabancı para alacaklarının İsviçre para birimine dönüştürülmesi gerektiği, bunun da mahkemece konkordato geçici mühlet kararının verildiği zamandaki kur üzerinden çevirisinin yapılması gerektiği kabul edilmektedir⁵⁶.

Kanaatimizce, konkordatoya tabi alacaklar arasında, komiserin eşit işlem yapma yükümlülüğü sebebiyle, alacak bildirimiminin konkordato geçici mühlet tarihine göre Türk Lirasına dönüştürülmesi daha yerinde bir çözüm olur. Zira, İİK'da konkordato hükümlerine göz atıldığında yabancı para alacağının nasıl talep edileceği hükme bağlanmamakla birlikte, yabancı para alacaklarının tahsili noktasında herhangi bir düzenleme de yapılmamıştır (bkz m. 308/c). Öyleyse, konkordatoya tabi alacaklar arasında eşitliği bozacak şekilde alacak bildirimiminin yapılamaması gerekir.

b- Rehinli Alacak

Konkordatoda rehinli alacak tabiri ile öncelikle mülkiyeti borçluya ait olan rehinli mallar anlaşılmalıdır. Bununla birlikte, rehinli alacaklıların alacak bildirimini konkordato nisabının hesaplanması bakımından mülkiyeti borçlunun malları üzerinde oluşturulan rehinler ve mülkiyeti üçüncü kişilerin malları üzerinde oluşturulan rehinler olmak üzere ikiye ayırarak incelemek gerekir⁵⁷:

Mülkiyeti Borçlunun Malları Üzerinde Oluşturulan Rehinler: Borçlunun kendi malları üzerinde tesis edilen taşınır veya taşınmaz rehinleri ile güvence altına alınan alacaklar konkordatoya tabi değildir (m. 308/c-III). Bir başka deyişle, rehinli alacaklıların alacakları konkordato kapsamında değildir ve faizi ile birlikte tam olarak ödenir. Rehinli alacaklının da ilandan itibaren onbeş gün içinde rehinli alacağını bildirmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

Konkordato içinde de rehin tabirinin yorumlanmasında İİK m. 23'ün gözönünde bulundurulması gerekir; örneğin hapis hakkının da aynı rehin gibi değerlendirilmesi gerekir⁵⁸. Bunun dışında tartışmalı olmakla birlikte teminat amacıyla gerçekleştirilen devirlerin kapsadığı alacaklar ve mülkiyeti saklı tutmak kaydıyla yapılan satışlarda (TMK m. 764-765) satıcının satış bedeli bakiyesinden doğan alacağı rehinli alacak olarak kabul edilir ve bu sebeple konkordato nisabına dahil edilemez⁵⁹.

Bir rehinli alacaklının, alacağını ilandan itibaren süresinde komiserine bildirmemesinin yaptırımı, rehin hakkının kaybedilmesi değildir⁶⁰. Burada dikkat edilmesi gereken husus, rehinli alacaklının alacağının rehinle karşılanamayan (teminatlandırılmayan) kısmı için ilan tarihinden itibaren süresinde alacak bildiriminde bulunması gerektiğidir; çünkü, alacağın rehinle karşılanamayan kısmı adi alacak olarak konkordato koşullarına tabidir⁶¹. Özellikle, rehinle karşılanamayan kısım için, İİK m. 298'e göre komiserin rehinli malların kıymet takdirini rayiç olarak tespit ettirmesi çok önemlidir. Dolayısıyla rehinli alacaklı, alacağının rehinle karşılanamayan kısmı için ilan tarihinden itibaren süresi içerisinde alacak bildiriminde bulunmaması durumunda, konkordato projesinin oylamasında alacaklı ve alacak nisabına dahil edilemez (m. 302/5). Ancak burada hemen şunu belirtmek isteriz ki, konkordato talebiyle birlikte verilmesi gereken alacaklılar listesinde rehinli alacaklı da gösterilmişse veya tapu sicili ya da başka bir resmi sicilden ayrıca tespit edilmişse, süresi içinde alacak bildirimini yapılmamış olsa bile rehinli alacaklının rehinle karşılanamayan kısım için konkordato nisabına dahil edilmesi gerekir⁶². Bu durumda, komiser, borçluya ait söz konusu rehinli malın kıymet takdirini yaptırmamış ise, İİK m. 297 uyarınca kıymet takdirini yaptırarak alacağın rehinle karşılanamayan kısmını tespit edecek ve söz konusu teminatsız kalan kısım konkordato nisabında dikkate alınmayacaktır⁶³.

⁵⁴ ALTAY/ESKİÖCAK, s. 192; SARISÖZEN, s. 187.

⁵⁵ MUŞUL, s. 454-455.

⁵⁶ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N. 9; KURZKOMMENTAR SchKG, Hunkeler D.: Kurzkomentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, 2.Aufl., Basel 2014 (KUKO SchKG-Hunkeler), Hunkeler art.300 N.5; Bkz. aynı yönde İsviçre Federal Temyiz Mahkemesi Kararı için BGE 50 II 27 E. 2; BGE 137 III 623 E. 3.

⁵⁷ GÜRDOĞAN, Burhan: Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu İle Takip, Ankara 1967, s. 108 vd; KURU, İflas IV, s. 3797 vd; ALTAY/ESKİÖCAK, s. 189-190; MUŞUL, s. 419.

⁵⁸ KURU, İflas IV, s. 3655.

⁵⁹ Bkz. ve karşı. POSTACIOĞLU, s. 106; KURU, İflas IV, s. 3655; ALTAY/ESKİÖCAK, s. 117, 163, 190; ÖZTEK, Özbek Konkordato Şerhi, m. 299 No 25.

⁶⁰ TANRIVER, s. 180; POSTACIOĞLU, s. 84-85; KURU, El Kitabı, s. 1476.

⁶¹ KURU, İflas IV s. 3681.

⁶² POSTACIOĞLU, s. 85, 107; KURU, El Kitabı, s. 1476; TANRIVER, s. 180; ÖZTEK, Özbek-Konkordato Şerhi, m. 299 No 25.

⁶³ GÜRDOĞAN, s. 109.

Sonuç olarak, rehinli alacaklının rehinli alacağını ilan süresi içinde bildirmesine gerek yoktur; buna karşın rehinli alacaklının alacağının rehinle karşılanamayan kısmı için ilandan itibaren süresi içinde bildirimde bulunması gerekir. Bununla birlikte rehinli alacaklının her halükarda alacağına ilişkin ilan tarihinden itibaren süresi içinde bildirimde bulunması onun yararındır:

Şöyle ki, konkordato komiserinin yapmış olduğu ilan tarihinden itibaren süresi içinde rehinli alacaklı alacağını bildirmemiş ve komiser de alacağını ve rehinin varlığını borçlunun defter ve kayıtlarından da tespit edememiş ise, konkordato nisabında rehinli alacağın konkordato projesi oylaması için hesaba katılması da mümkün olmayacaktır. Bu durumda rehinli alacaklıların rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilmeleri için, alacaklarını komiserle bildirmiş olmaları gerekli olmadığı için (m. 295), rehin alacaklısı borçluya karşı rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir ve bu takip sonucunda alacağına ilişkin karşılanamayan kısmı için konkordato projesine göre ödenmesini talep edebilir⁶⁴.

Rehin alacaklısının ilandan itibaren süresi içinde alacağını bildirmesi durumunda ise, her halükarda komiser tarafından rehinli malın kıymeti takdir edilerek açık kalması muhtemel miktarın konkordato nisabının hesabına katılması gerekecektir⁶⁵.

Mülkiyeti Üçüncü Kişilerin Malları Üzerinde Oluşturulan Rehiner: Doktrindeki hakim görüşe⁶⁶ ve Yargıtay kararlarına⁶⁷ göre, alacakları üçüncü kişilerin verdikleri rehinlerle güvence altına alınmış alacaklılar konkordato nisabının hesaplanmasında adi alacaklı olarak alacaklarının tamamı üzerinden hesaba katılırlar. Buna göre, rehin, üçüncü kişinin malı üzerine kurulmuş ise, alacaklı borçlunun konkordato projesinde alacak bildiriminde bulunarak, alacağının konkordato nisabının hesaplanmasında dikkate alınmasını talep edebilir. Ayrıca, mülkiyeti üçüncü kişiye ait malın üzerinde oluşturulan rehin durumunda, alacak için faiz işlemeye devam etmeyecektir; çünkü rehin, bizzat borçlu tarafından tesis edilmemiştir⁶⁸. Bu yola başvurmak yerine rehin alacaklısı, doğrudan rehin veren üçüncü kişiye karşı rehinin paraya çevrilmesi yolu ile alacağının tamamını elde etmeye çalışabilir ve elde edemez ise, alacağı geçici veya kesin rehin açığı belgesi ile, rehinin karşılanamayan adi alacak kısmını konkordato komiserine alacak bildirimini olarak yazdırabilir⁶⁹.

Mülkiyeti üçüncü kişilere ait olan mallar üzerinde rehin oluşturan üçüncü kişiler de alacaklının konkordatoya alacak bildiriminde bulunmama ihtimaline karşı geciktirici koşula bağlı olarak konkordatoya alacak bildiriminde bulunabilirler; fakat alacaklı ilan tarihinden itibaren süresi içerisinde alacak bildiriminde bulunduğu ve nisaba dahil olduğu takdirde, üçüncü kişinin alacak bildirimini tekerrüre sebebiyet vereceği için dikkate alınmamalıdır⁷⁰. Ancak burada hemen şunu belirtmek isteriz ki, geciktirici koşula bağlı alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkemenin karar vermesi gerekecektir (m. 302/6).

c-İmtiyazlı Alacak

Konkordatoda imtiyazlı alacak tabiri konkordato kapsamına alınıp alınmaması bakımından iflastaki imtiyazlı alacak tabirinden 28.02.2018 tarihinde 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle açıkça ayırt edilmiştir⁷¹. Buna göre, imtiyazlı alacakların içerisinde İİK m. 206 birinci sırasında belirtilen imtiyazlı alacaklar (işçilik ve nafaka alacakları) konkordato kapsamında değildir (308c/3)⁷² ve konkordatonun tasdik edilebilmesi için bu alacakların tam olarak ödenmesi ve yeterli teminata bağlanmış olması gerekmektedir (m. 305/1-d). Fakat, işçi ve nafaka alacaklarının, konkordato talebinden bir yıl öncesine kadar ki doğmuş alacakların tam olarak ödenmesi ve yeterli teminata bağlanmış olması gerekir⁷³. Buradaki “konkordato talebinden önce doğmuş” ifadesinin konkordato geçici mühlet kararının verilmesinden önce doğmuş alacak şeklinde anlaşılması gerekir⁷⁴. Buradan hareketle, İİK m. 206’nın birinci

⁶⁴ GÜRDOĞAN, s. 108.

⁶⁵ GÜRDOĞAN, s. 108.

⁶⁶ KURU, El Kitabı, s. 1485; KURU, İflas IV, s. 3705-3706, 3798; POSTACIOĞLU, s. 26-27; TANRIVER/DEYNEKLİ, s. 99; ÜSTÜNDAĞ, s. 246-247; GÜRDOĞAN, s. 110; ALTAY/ESKİOCAK, s. 190, 255-257; ÖZTEK, Ötek-Konkordato Şerhi, m. 299 No 25; COŞKUN, s. 204.

⁶⁷ 19.HD, 19.10.2000,6141/6939 (YKD 2001/9, s. 1385-1386) ; 11.HD, 08.11.1991, 6992/5896; HGK, 26.06.1971 T., 1970/Ic-İf 7/417 (Yargıtay kararları için bkz. KURU, İflas IV s. 3706; ALTAY/ESKİOCAK, s. 255-257; MUŞUL, s. 419 dn 372).

⁶⁸ KALE, Ötek-Konkordato Şerhi, m. 294 No 16.

⁶⁹ COŞKUN, s. 204.

⁷⁰ ALTAY/ESKİOCAK, s. 190, 257; ÖZTEK, Ötek-Konkordato Şerhi, m. 299 No 25.

⁷¹ 710 Sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önce İcra ve İflas Kanunu m. 298/1-3’de konkordatonun tasdiki için imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesi gerekmekteyken; değişiklikten sonra ise İİK m. 305/1-d’e göre 206’ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacakların tam olarak ödenmesi gerekmektedir.

⁷² 7101 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önce İİK m. 303’de, 206’ncı maddenin birinci sırasında sayılan imtiyazlı alacaklar konkordatonun hükümleri içerisinde yer almamaktaydı.

⁷³ Bu bir yıllık sürenin hesaplanmasında söz konusu işçi alacağına ilişkin açılmış olan davanın devam ettiği süre hesaba katılmaz (m. 206/ son fıkra).

⁷⁴ Bkz. ve karşı. YEŞİLOVA, Ötek-Konkordato Şerhi, m. 300, No 20; AYDEMİR, s. 45; İİK m. 294 bakımından bir yıllık süre ile geçici mühletin verildiği tarihten önceki bir yılın kastedildiğinin belirtilmesi uygun olurdu. AKİL, Cenk: “Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.02.2018 Tarih ve 7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere Göre)”, TBBD 2019/141, s. 228- 252, s. 235.

sırasında hükme bağlanan alacaklar için İİK m. 299'a göre ilan tarihinden itibaren onbeş günlük süre içerisinde alacak bildirme yükümlülüğünün olmadığı kabul edilmesi gerekmektedir⁷⁵. Fakat yine de her halükarda bu alacaklıların da alacaklarını ilandan itibaren süresi içinde komiserine bildirmelerinde yarar vardır; çünkü, konkordatonun tasdiki aşamasında, imtiyazlı alacaklıların kimlerden oluştuğunun tespiti ile beraber teminat koşulunun kimler için, ne miktarda yerine getirileceği ancak bu şekilde önceden ortaya çıkarılmış olacaktır⁷⁶.

Bunun dışında bu tür imtiyazlı alacaklıların alacakları konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınmayacağı için, imtiyazlı alacaklıların ilandan itibaren süresi içinde alacaklarını bildirmemesinin veya bildirmemesinin bu bakımdan bir önemi yoktur. Ayrıca imtiyazlı alacaklıların alacağını ilandan itibaren süresi içinde bildirmemeleri durumunda alacakları üzerindeki imtiyazlarının da kaybolmayacağı kabul edilmesi gerekir⁷⁷.

Konkordato geçici mühlet kararından itibaren bir yıllık süreden sonra doğmuş işçi-nafaka alacakları için ise ilan tarihinden itibaren süresi içinde alacak bildiriminde bulunulması gerekir. Zira bu tür alacakların ilandan itibaren süresi içinde bildirilmesi durumunda konkordato nisabının oylamasında hesaba katılması gerekir.

İİK m. 206'nın ikinci ve üçüncü sırasında yazılı olan imtiyazlı alacaklar için ise, ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacak bildiriminde bulunulması gerekir. Aksi takdirde bu süre içinde bildirimi yapılmayan alacaklar, borçlunun bilançosunda veya borçlunun projesinde imtiyazlı alacak listesinde gösterilmemiş ise, konkordato nisabında hesaba katılamazlar⁷⁸.

d-Mühlet İçinde Komiserin İzni Olmaksızın Doğan Alacaklar

Mahkeme, konkordato mühleti ile birlikte borçlunun tasarruf yetkisi üzerine üç şekilde karar verebilir. Kural olarak konkordato mühleti ile birlikte iflastan farklı olarak konkordato borçlusunun tasarruf yetkisi kısıtlanmaz. Başka bir deyişle, borçlu mahkemenin aksi yönde bir karar vermemesi durumunda İİK m. 297/2'de sayılan işlemler hariç, komiserin nezareti altında bütün işlemleri yapabilecektir. Sadece borçlu, İİK m. 297'de sayılan işler üzerinde ancak mahkemenin onayı ve komiserin uygun görüşü ile birlikte tasarrufta bulunabilecektir. Aksi durumda yapılan işlemler hükümsüzdür (m. 297/2). Konkordato geçici veya kesin mühleti içerisinde olan borçlunun konkordato komiserinin onayı olmaksızın üstlenmiş olduğu bütün borçlar konkordato kapsamındadır ve konkordato projesine göre ödenmesi gerekir (m. 308c/-2). Bu sebeple, komiserin izni olmaksızın mühlet içinde doğan bütün alacaklar için de ilan tarihinden itibaren süresi içinde alacak bildirimini yapılması gerekir.

İstisna olarak mahkeme mühlet kararı verilirken veya mühlet içinde, bazı işlemlerin geçerliliğini komiserin izni ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir (m. 297/1). Hatta uygulamada mahkemelerin, mühlet kararı verirken mühlet içinde, borçlunun bütün eylem ve işlemlerini komiserin onayına tabi kıldığı görülmektedir. Böyle bir durumda komiser, borçlunun yerine işletmenin faaliyetini devam ettirmesine yönelik yönetim komiseri olarak atanmamış olsa dahi, ona yaklaşan bir durumun oluşturulduğunu ifade edebiliriz⁷⁹. Mahkemenin, borçlunun tasarruf yetkisini nasıl kısıtladığına ilişkin kararın İİK m. 288 uyarınca ilan edilmesi gerekir (m. 297/4). İlan ile birlikte, borçlu ile işlem yapan kimselerin daha sonradan iyi niyetli oldukları iddia konusu olamaz.

Komiserin, borçlunun yerine işletmenin faaliyetini devam ettirmesi durumunda, borçlunun yapmış olduğu işlemler hukuken geçersizdir ve bu durum alacaklıya bir hak bahşetmez. Bunun dışında, mühlet boyunca borçlunun işlemlerinin geçerliliğini komiserin iznine bağlı tutulması durumunda ise, konkordato komiserinin onayı olmaksızın yapılan işlemlerin hukuki niteliği tartışmalıdır.

Bir görüşe göre⁸⁰, konkordato mühleti içerisinde komiserin onayı olmaksızın ortaya çıkan işlemler geçersizdir ve bu işlemde doğan olumlu veya olumsuz zarardan ileri gelen tazminat alacağı konkordato kapsamına bağlı bir alaktır.

İkinci bir görüşe göre⁸¹, mühlet içerisinde komiserin onayı olmaksızın yapılan işlemler kanuna göre geçerlidir ve İİK m. 308/c,2'e göre özel bir yaptırıma tabi tutulmuştur. Dolayısıyla bu tür alacaklar konkordato alacağı olarak

⁷⁵ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m.299 No 24.

⁷⁶ YEŞİLOVA, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m.308/c No 22.

⁷⁷ SCHKOMM, Umbach-Spahn/Kesselbach/Exner, Art. 300, N.13; KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: SchKG Kommentar Schuldbeitrungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen, OFK-Orell Füßli Kommentar, 19. Aufl. , (OFK-SchKG), Zürich 2016, Art. 300 N. 2; BGE 97 III 83 E. 6.; TANRIVER, s. 181 vd ; BURULOĞLU/REYNA, s. 70; GÜRDOĞAN, Burhan: İflâs Hukuku Dersleri (İflâs, Konkordato, İptal Davaları), (İflâs) Ankara 1966, s. 203; Alacağın yasal süresi içinde bildirilmemesi durumunda imtiyazlı alacaklının imtiyaz hakkının kaybolacağı görüşü için POSTACIOĞLU, s. 85; KURU, İflas IV, s. 3680-3681.

⁷⁸ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 24. ve dn 35.

⁷⁹ Doktrindeki bir görüş, kanun metnindeki "bazı işlemler" ifadesiyle, "bütün işlemler" için borçlundan komiserin onayını almasını Kanun'un ruhuna aykırı bulmaktadır; çünkü, borçlu en basit iş ve işlemler için bile böyle bir durumda komiserin iznini almak zorunda kalacak ise, kendisine tasarruf yetkisinin bırakılmasının bir anlamı kalmaz ve yeniden yapılandırılma için gerekli olan hızlilik bu şekilde sağlanamaz. PEKCANİTEZ/ERDÖNMEZ, s. 87-88.

⁸⁰ ALTAY/ESKİÖKAK, s. 123-124

⁸¹ PEKCANİTEZ/ERDÖNMEZ, s. 88-89.

kabul edilmeli ve bu bağlamda, karşı taraf olumlu zararını veya o ana kadar yapmış olduğu masrafları talep edebilmelidir.

Bizim de katıldığımız üçüncü bir görüşe göre⁸² ise, mühlet içerisinde komiserin onayı olmaksızın yapılan işlemler için, “askıda hükümsüzlük” yaptırımının benimsenmesi gerektirir. Buna göre, borçlu tarafından yapılan işlemlere sonradan komiserin onay vermesi ile birlikte söz konusu işlemler geçerli kabul edilmelidir.

Kokordato mühleti içerisinde borçlunun yapmış olduğu işlem, komiserin onayı ile geçerli duruma geleceği için, bu alacak konkordato kapsamında değerlendirilemez (m. 308c/2) ve konkordato projesine tabi olmaksızın tam olarak ödenmesi veya alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması gerekir (m. 305/1-d). Bu sebeple, bu tür alacaklar için İİK m. 299’a göre ilan tarihinden itibaren onbeş günlük süre içinde bildirilme yükümlülüğünün olmadığı kabul edilmelidir⁸³. Zira, alacaklılar toplantısında oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir (m. 302/3).

Doktrinde tartışmalı olan asıl husus ise, mühlet içerisinde borçlu tarafından yapılan işleme komiserin onay vermemesi durumunda, söz konusu işlemin hukuki niteliğinin ne olacağıdır. Kanaatimizce bu konuyla ilgili olarak yukarıdaki görüşlerden hangisi benimsenirse benimsensin, komiser tarafından onay verilmeyen borçlunun işlemine karşı zararı ortaya çıkan diğer taraf, bu zararını alacak olarak ilandan itibaren süresi içerisinde komiserine bildirmesi gerekir. Başka bir deyişle, ister komiser onayı olmayan işlemi geçersiz olarak nitelendirelim, ister komiser onayı olmayan işlemi geçerli nitelendirerek İİK m. 308c/2’ye göre konkordato kapsamında tutulduğunu kabul edelim, söz konusu işlemde doğan zarar İİK m. 299 anlamında alacak olarak bildirilmesi gerekir. Zira, komiser onayı olmadan yapılan işlemi geçersiz kabul edilmiş olsa dahi, geçersiz (batıl) bir sözleşmeye dayanarak edimini ifa eden borçlu, bu edim geçerli bir hukuki sebebe dayanmadığı için, duruma göre mülkiyet (istihkak) davasıyla (TMK m. 683, 1025) veya sebepsiz zenginleşme davasıyla (TBK m. 77 vd) verdiğini geri isteyebilir⁸⁴. Örneğin, konkordato borçlusunun, konkordato komiserinin izni olmaksızın bir firmadan mal satın aldığını ve daha sonra da firmanın yararına olmadığı için komiserin bu mal satışına onay vermediğini varsayalım. Söz konusu mahkeme kararı İİK m. 288 uyarınca ilan edileceği için, mal satan firmanın iyi niyetli olduğu iddiası dinlenemez; fakat sattığı malları sebepsiz zenginleşmeye göre iadesini isteyebilmesi gerekir. Eğer satılan mallar kullanılmış ise, bu durumda satılan malların bedelinin talep edilebilmesi gündeme gelir.

Son olarak, İİK m. 296/2’ye göre, borçlu, tarafı olduğu ve konkordatonun amacına ulaşmasını engelleyen sürekli borç ilişkilerini, komiserin uygun görüşü ve mahkemenin onayıyla herhangi bir zamanda sona erecek şekilde feshedebilir. Bu çerçevede ödenmesi gereken tazminat, konkordato projesine tabi olur ve bu sebeple, sözleşmenin karşı tarafının da ilandan itibaren süresi içerisinde bu tazminat alacağını komiserine bildirmesi gerekir⁸⁵.

e- Müeccel, Geciktirici Koşula Bağlı veya Belirli Olmayan Vadeye Tabi Alacaklar

Müeccel, geciktirici koşula bağlı veya belirli bir vadeye tabi olmayan alacakların komiserine ilan tarihinden itibaren süresi içinde bildirilmesi gerekmektedir⁸⁶. Fakat bu tür alacakların konkordato nisabının hesaplanmasında dikkate alınıp alınmayacağı veya alınacaksa hangi oranda dikkate alınacağına mahkeme karar verecektir (m. 302/6).

Özellikle burada müeccel alacakların, iflastan farklı olarak, konkordato mühleti ile birlikte muaccel duruma gelmeyeceğini, fakat müeccel alacağın vadesinin mühlet sırasında gelmesi durumunda, alacağın muaccel duruma gelebileceğini belirtmek gerekir⁸⁷.

f-Kambiyo Senetlerine Dayanan Alacak

Kambiyo senetlerinden kaynaklanan alacaklar, bono, poliçe ve çekler; bunlardan uygulamada özellikle bono ve çek kullanılmaktadır. Bonoda senedin son hamilinin komiserine ilan tarihinden itibaren süresi içinde alacak bildiriminde bulunması gerekir⁸⁸. İleri tarihli çek (vadeli çek) veya poliçe alacağını konkordato komiserine bildirme yetkisi, lehbara aittir⁸⁹.

Kambiyo senetlerinin ciro yoluyla kolayca tedavül kabiliyetleri olduğu için, senedin ciro edilmesi durumunda, senedin son hamili yerine cirantalarından birinin de komiserine, geciktirici koşula bağlı olarak alacak bildiriminde bulunma hakkı olduğunu kabul etmek gerekir⁹⁰. Fakat böyle bir durumda, böyle bir alacak bildiriminin hesaba katılıp katılmamasına mahkeme karar verecektir (m. 302/6). Komiserin, birden fazla cirantanın alacak bildiriminde bulunması durumunda, aynı alacak için birden fazla alacaklının oy kullanmamasına dikkat etmesi gerekir⁹¹. Özellikle bu noktada kambiyo senetleri her ne kadar illetten mücerret olsalar da, bu senetlerin altındaki somut gerçek ilişkile

⁸² YEŞİLOVA, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 297 No 28-29.

⁸³ ALTAY/ESKİOCAK, s. 189; Bu tür alacaklara karşı konkordato mühleti içerisinde icra takibi de yapılabilir. AKİL, s. 235.

⁸⁴ EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, B. 23, Ankara 2018, s. 352.

⁸⁵ KREN KOSTKIEWICZ, s. 508.

⁸⁶ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 21; BURULOĞLU/REYNA s. 60; ALTAY/ESKİOCAK, s. 191-192.

⁸⁷ KURU, El Kitabı s. 1473; KURU, İflas IV s. 3675.

⁸⁸ ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 22.

⁸⁹ TANRIVER, s. 175 dn 77.

⁹⁰ BURULOĞLU/REYNA, s. 42; KURU, İflas IV s. 3675.

⁹¹ ALTAY/ESKİOCAK, s. 194; SARISÖZEN, s. 144.

dikkat edilmesi gerekir⁹².

g-Amme Alacakları

6183 sayılı Kanun kapsamındaki amme alacakları⁹³ konkordato kapsamında değildir ve konkordato projesine tabi olmaksızın tam olarak ödenmesi gerekmektedir (m. 308c/3). Buna göre amme alacakları da aynen rehinli alacaklarda olduğu gibi ilan tarihinden itibaren onbeş günlük alacak bildirim süresine tabi olmamalıdır⁹⁴.

h-Müteselsil Borç ve Müteselsil Kefil

Müteselsil borçlulardan birine konkordato mühleti verilmesi durumunda, tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla (alacak bir kez tahsil edilmek koşuluyla), İİK m. 203-204'ün kıyasen uygulanması ile, alacaklı alacağının tamamını komiserlere ilan tarihinden itibaren süresi içinde bildirebilir⁹⁵.

Konkordato borçlusuna müteselsilen kefil olan kimselerin de ilan tarihinden itibaren alacak bildiriminde bulunmaları söz konusudur; şöyle ki, kefilin borcu ödemediği rücu hakkı doğmayacağından süresi içinde kayıt yaptırmama olasılığına karşı kefiller, geciktirici koşula bağlı olarak kayıt yaptırabilirler (m. 302/6); böyle bir durumda ise konkordatoya kayıt yaptıran kefilin, kefil olduğu borcu ödemesi durumunda, ilgili alacaklının artık oy kullanamaması gerekecektir; çünkü aynı alacak için sadece bir kez oy kullanabilmesi gerekir⁹⁶.

ı-Takasa Tabi Alacaklar

İİK m. 294/IV'e göre, takas, İİK m. 200 ve 201 uyarınca konkordatoda uygulanabilir ve bu hükmün uygulanmasında, geçici mühletin ilanı esas alınır. Buna göre, konkordato borçlusunun bir alacaklısı, aynı zamanda konkordato borçlusuna borçlu ise, takasa ilişkin şartların oluşması kaydıyla, alacağı ile borcunu takas ettiği şeklinde alacak bildiriminde bulunabilir. Alacaklının alacağı daha fazla ise bu durumda takas yapıldıktan sonra oluşan bakiye alacağın bildirilmesi gerekir⁹⁷. Böyle bir durumda ise, takas ile borcu ileri sürülen karşı alacak oranında sona ereceğinden, takastan sonra kalan alacak miktarının konkordato projesi müzakerelerinde nisaba dahil edilmesi gerekir⁹⁸.

i-Konusu Para Alacağı Olmayan Alacaklar

Konusu para olmayan alacakların, alacaklı tarafından, ona eşit kıymette para alacağına çevrilerek komiserlere alacak bildiriminde bulunulması gerekir; fakat borçlu komiserin onayıyla taahhüdün aynen ifasını da üstlenebilir (m. 294/7). Burada konusu para olmayan alacağın paraya çevirme işleminde konkordato geçici mühletin ilanı esas alınır⁹⁹.

IV. SONUÇ

İİK m. 289/3 gereği, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde, borçluya bir yıllık kesin mühlet süresi verilir. Kesin mühletin ilanından sonra, İİK m. 299'e göre konkordato komiseri tarafından yapılacak ilanla alacaklıların alacaklarını bildirmesi istenir ve komiser bildirilen alacakların kayıtlarını yapar. Bu komiserin en önemli görevlerinden biridir. Zira, ilanının yapılması ve bunun üzerine alacaklıların alacaklarını bildirmesi konkordato projesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır; alacaklılar toplantısı için karar yeter sayısının sağlanabilmesi, borçlunun malvarlığı ile sorumlu olduğu pasif kapsamının belirlenebilmesi ve akabinde konkordato projesinin tasdik edilebilmesi için mutlak surette alacaklıların desteğinin sağlanabilmesi gerekir. Bunun dışında borçlunun bilançosunda veya alacaklılar listesinde kaydı yer almayan alacaklının konkordato projesi kapsamında yer alabilmesi için alacağını komiserlere bildirmesi gerekmektedir. Bütün bu durumlar ise komiserce yapılan alacak bildirimi ilanının önemini ortaya koymaktadır.

Alacaklılar, ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunur (m. 299). Kanunla belirlenmiş olan onbeş günlük süre uzatılamaz veya kısaltılamaz. Onbeş günlük alacak bildirim süresinin hesaplanmasında ilan günü dikkate alınmamalıdır ve bu süre onbeşinci günün çalışma saati sonunda bitirilmelidir (m.

⁹² “Bonoların vadeleri mühlet talebinden sonar ise de tanzim tarihleri mühlet talebinden öncedir. Bu bonoların gerçek bir borcu yansıtır yansıtmadığının anlaşılabilmesi için tanzim tarihi itibarıyla borcu yansıtan paraların şirket kasasına girip girmediği, sarf edildi ise nereye sarf edildiği konularında ayrıntılı ve gerekçeli rapor alınmalıdır.” Bkz. 19.HD, 19.04.2001 T., 1150/3043 (COŞKUN, s. 123).

⁹³ Amme alacağı ile kastedilen için bkz. 6183 sayılı Kanun m. 1.

⁹⁴ POSTACIOĞLU, s. 107; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m.299 No 26.

⁹⁵ Karş. KURU, İflas IV s. 3675; ÖZTEK, ÖzteK-Konkordato Şerhi, m. 299 No 23; ALTAY/ESKİOCAK, s. 192; TANRIVER, s. 175.

⁹⁶ Alacaklının, ilan tarihinden itibaren alacak bildiriminde bulunmasına ve konkordato müzakereleri için nisaba dahil olmasına rağmen, müteselsil borçlu ve kefiller de aynı alacağına ilişkin olarak konkordatoya alacak bildiriminde bulunmuşlar ve borçlu da bu alacak bildirimlerini kabul etmiş ise, borçlunun böyle bir durumda dürüst olmadığı ve diğer alacaklılara zarar verme kastı ortaya çıktığı için, mahkeme kefillerin hesaba dahil edilmesi kararını vermeyecek, aksine konkordato mühletinin kaldırılması kararı vermesi gerekecektir. Bkz. ALTAY/ESKİOCAK, s. 195-196; SARISÖZEN, s. 144-145.

⁹⁷ KURU, İflas IV s. 3674.

⁹⁸ ALTAY/ESKİOCAK, s. 192.

⁹⁹ KURU, El Kitabı, s. 1466.

19). Burada önemle vurgulamak isteriz ki, buradaki onbeş günlük süre içinde alacağın komişere bildirilmesi yükümlülüğü, borçlunun bilançosunda göstermiş olduğı alacaklar veya konkordato projesinde göstermiş olduğı alacaklılar listesinden gösterilen alacaklar hakkında geçerli değildir; dolayısıyla bu alacaklıların alacaklarını onbeş gün içinde bildirmelerine gerek olmayıp, konkordato komişeri bu tür bilançoda belirtilen alacakları doğrudan herhangi bir talebe gerek olmaksızın kayıt altına almak zorundadır.

İlanın birer sureti adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderilir (m. 299, c.2). Bunun sebebi alacaklıların ilandan haberdar olmalarının sağlanmak istenmesidir. Dolayısıyla alacaklılara posta yolu ile gönderilen ilan metni örneğinin tebliğ edildiğı tarih sürenin başlangıcında hesaba katılmayacak ve alacaklıların alacaklarını bildirmelerine ilişkin sürenin başlangıcında ilan tarihi esas alınacaktır.

İlan ile komişere bildirilmesi gereken alacaklar, konkordato mühletinin verilmesinden önce doğmuş olan alacaklar olup, alacak bildiriminde bulunulurken bunların konkordato geçici mühletinin verildiğı andaki tutarı esas alınmalıdır.

İİK m. 299’a göre, süresi içinde alacak bildirimini yapmayan alacaklı, “*konkordato projesine ili kin müzakerelere kabul edilmez*”. Bu ifadedden, alacaklının alacaklılar toplantısına katılma hakkını kaybettiğı sonucu çıkarılmamalıdır. Konkordato müzakerelerine kabul edilmeme ile kastedilen ise, söz konusu alacaklının alacağının konkordato nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaması ve alacaklının konkordato projesinin kabulü veya reddi konusunda oy kullanamamasıdır. Başka bir deyişle, süresinde alacak bildiriminde bulunmayan alacaklı bilgilenmek amacıyla alacaklılar toplantısını izleyebilir, fakat bu toplantı sonucunda konkordato projesinin kabulüne veya reddine yönelik nisabın hesaplanmasına ilişkin tutanağı imzalayamaz veya toplanmayı izleyen yedi günlük süre içerisinde de konkordatoya kabul veya ret konusunda oylamaya katılamazlar.

KAYNAKÇA

- AKİL, Cenk: “Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları (28.02.2018 Tarih ve 7101 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklere Göre)”, TBBD 2019/141, s. 228- 252.
- ALTAY, Sümer/ ESKİÖCAK, Ali: Modern İflas Hukuku Açısından Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 4. B. , İstanbul 2018.
- ATALI, Murat/ERMENEK, İbrahim: İcra ve İflas Hukuku (Takip Hukuku I-Takip Hukuku II), Ankara 2018.
- ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder/TAŞPINAR AYVAZ, Sema/ HANAĞASI, Emel: İcra ve İflas Hukuku, 4. B. , Ankara 2018.
- AYDEMİR, Efrail: Konkordato, Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Suretiyle Yapılandırılması, Ankara 2018.
- BASLER KOMMENTAR: Herausgeber, Staehelin Adrian/Bauer Thomas/Staehelin Daniel, Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs II, Art. 159-352 SchKG, 2. Aufl. , Basel 2016 (BASSKOMM,Yazar).
- BASLER KOMMENTAR: Herausgeber, Staehelin, Adrian/ Bauer Thomas/Staehelin Daniel, Ergänzungsband zum Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, 2. Aufl. , Basel 2017 (BASSKOMMERG, Yazar).
- BİLGEN, Mahmut: İflas, İflasın Ertelenmesi, Konkordato Yargılama Usulü, Ankara 2012.
- BUDAK, Ali Cem/TUNÇ-YÜCEL, Müjgan: “İflas, Tasarrufun İptali Davası ve Konkordato ile İlgili 2013 Tarihli İsviçre İcra ve İflas Kanunu Değişiklikleri”, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 2015, C.11, s. 21-38.
- BURULOĞLU, Enver/REYNA, Yuda: Konkordato Hukuku ve Tatbikat, İstanbul 1968.
- COŞKUN, Mahmut: Konkordato ve İflas, Ankara 2018.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 23. B, Ankara 2018
- EROĞLU, Orhan: Uygulamada Konkordato, Ankara 2018.
- GÜRDOĞAN, Burhan: Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu İle Takip, Ankara 1967.
- GÜRDOĞAN, Burhan: İflas Hukuku Dersleri (İflas, Konkordato, İptal Davaları), Ankara 1966 (İflas).
- HUNKELER, Daniel: Das Nachlassverfahren nach revidiertem SchKG, Mit einer Darstellung der Rechtsordnungen der USA, Frankreichs und Deutschlands, Freiburg 1996.
- KALE, Serdar: Sorularla Konkordato, İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato, İstanbul 2017.

- KAPLAN, İbrahim: İsviçre İcra ve İflas Hukukunun Borçların Ertelenmesine (Konkordatoya) İlişkin Malvarlığı Yönetimi Sözleşmesi Hükümleriyle Mukayeseli Olarak, Yeni Konkordato Hukuku, Ankara 2019.
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: Schuldbetreibungs- & Konkursrecht, 3. Aufl. , Zürich 2018.
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen, OFK-Orell Füssli Kommentar, 19. Aufl. , Zürich 2016 (OFK-SchKG).
- KURU, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. B. , Ankara 2013 (El Kitabı).
- KURU, Baki: İcra ve İflas Hukuku, C.IV, 3. B. , İstanbul 1997 (İflas IV).
- KURZKOMMENTAR SchKG, Hunkeler D.: Kurzkomentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, 2.Aufl., Basel 2014 (KUKO SchKG-Hunkeler).
- MUŞUL, Timuçin: İflas ve Konkordato Hukuku, Ankara 2018.
- OEHRİ, Daniel: Der Sachwalter im Nachlassverfahren, Ein Diener zweier Herren, Zürich-Basel-Genf 2018.
- ÖZBEK, Mustafa: “Amerika Birleşik Devletleri İflas Hukuku Sisteminde Alacaklılara ve Borçlulara Ait Haklar”, TBBD 2002/2, s. 21-64.
- ÖZTEK, Selçuk/ BUDAK, Ali Cem/TUNÇ YÜCEL, Müjgan/KALE, Serdar/ YEŞİLOVA, Bilgehan : Yeni Konkordato Hukuku, Ankara 2018 (Yazar-Konkordato Şerhi).
- POSTACIOĞLU, İlhan E.: Konkordato, İstanbul 1965.
- SARISÖZEN, M. Serhat: 7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, B.2, Ankara 2019.
- SCHULTHESS KOMMENTAR: Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Herausgeber, Kren Kostkiewicz, Jolanta/ Dominik, Vock, 4. Aufl. , Zürich 2017 (SCHKOMM, Yazar).
- TANRIVER, Süha: Konkordato Komiseri, Ankara 1993.
- TANRIVER, Süha/DEYNEKLİ, Adnan: Konkordatonun Tasdiki, Ankara 1996.
- TAŞPINAR, Sema: “Adi Konkordato Hakkında İcra ve İflâs Kanunu’nda yapılan Değişiklikler”, BATİDER, 2003, C. XXII, S. 49-92.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim: İflas Hukuku, 8. B., İstanbul 2009.
- YILDIRIM, Mehmet Kâmil/DEREN-YILDIRIM, Nevhis: İcra ve İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2016.
- YILMAZ, Ejder: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, Ankara 2016.